

عنوان مقاله:

مبانی و اصول معرفت شناختی حاکم بر علوم انسانی از منظر قرآن

محل انتشار:

دوفصلنامه مطالعات قرآن و علوم، دوره 4، شماره 7 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 36

نویسنده:

احمد رضا تحیری - جامعه المصطفی العالمیه

خلاصه مقاله:

امروزه ضرورت اسلامی سازی علوم انسانی، به عنوان پیش شرط اساسی پیشرفت جوامع اسلامی بر هیچ محقق پوشیده نیست. نوشتار حاضر در صدد است تا مبانی و اصول معرفت شناختی حاکم بر علوم انسانی را از دیدگاه قرآن بررسی نماید. برای این منظور چهار مبنای «امکان معرفت»، «انواع معرفت و ابزارهای آن»، «ملاک صدق و کذب معرفت» و «اعتبار معرفتی قضایای هنجاری و علوم دستوری» که وجوه اصلی افتراق دیدگاه توحیدی از دیدگاه های رقیب به حساب می آیند مورد بررسی قرار گرفته اند. روش تحقیق چنین است که در تبیین هر مبنا ابتدا انگاره ی غالب در دنیای غرب تشریح شده؛ سپس دیدگاه مکتب فلسفی اسلام تبیین گردیده و دیدگاه مقابل با رویکردی تطبیقی انتقادی و به روش فلسفی برهانی نقد و بررسی شده است؛ و در آخر به روش استنتاجی دیدگاه قرآن در خصوص آن مبنا تبیین شده است. نیز اصل برآمده از هر مبنا تقریر گردیده تا تاثیر کاربردی و عملیاتی آن مبنا در حوزه ی علوم انسانی تبیین شود. نتایج حاکی از آن است که از دیدگاه قرآن اولاً تحقق معرفت قطعی و مطابق با نفس الامر ممکن است؛ ثانیاً منابع و ابزارهای چهارگانه ی معرفت، یعنی حس و عقل و شهود و وحی همگی در حیطه ی ادراکی خود حجت و در عرصه ی علوم انسانی کار آمد هستند؛ ثالثاً ملاک صدق و کذب معرفت مطابقت با واقع است و اکتفاء به معرفتی مادون معرفت قطعی مطابق با واقع جز در موارد عدم امکان جایز نیست و رابعاً قضایای هنجاری و علوم دستوری عیناً مانند قضایا و علوم توصیفی از اعتبار معرفتی برخوردارند و ملاک صحت آنها نیز مطابقت با نفس الامرشان است که عموم این نتایج در تضاد با پارادایم غالب در جهان غرب و نقطه ی مقابل آن است.

کلمات کلیدی:

مبانی معرفت شناختی، اصول معرفت شناختی، مبانی و اصول حاکم بر علوم انسانی، ملاک صدق معرفت، انواع معرفت

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1388132>

